

Prof. nadzw. dr hab. Danuta Kabat-Rudnicka
Wydział Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Recenzja dorobku Pana dr Wojciecha Welskopa

**wykonana w ramach postępowania habilitacyjnego w sprawie nadania stopnia doktora
habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce**

Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 Nr 65 poz. 595 z późn. zm.) w art. 16 ust. 1 stanowi: „Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną.” Natomiast w ust. 4 czytamy: „Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, kryteria oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, biorąc pod uwagę osiągnięcia naukowo-badawcze w dziedzinach nauki i sztuki lub obszarach wiedzy, współpracę międzynarodową, dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz uzyskane nagrody.” W oparciu o zapisy ustawy oraz rozporządzenia (Rozporządzenie ministra nauki i szkolnictwa wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. 2011 Nr 196 poz.1165)) ocenie podlegają następujące obszary działalności: osiągnięcia naukowo-badawcze, współpraca międzynarodowa oraz działalność dydaktyczna i popularyzatorska.

Wymóg uzyskania stopnia naukowego doktora

Pan dr Wojciech Welskop jest aktualnie adiunktem w Instytucie nauk Społecznych, Wyższej Szkoły Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi gdzie pełni także funkcje: dyrektora Instytutu Nauk Społecznych, prorektora ds. organizacji studiów i jakości kształcenia oraz uczelnianego koordynatora ds. programu Erasmus. Dr W. Welskop jest ponadto koordynatorem ds. programu Erasmus na Wydziale Nauk Humanistycznych, Społecznych i Technicznych w Szczecińskiej Szkole Wyższej Collegium Balticum. Z załączonej do wniosku dokumentacji wynika, że ukończył studia socjologiczne na Wydziale Nauk Społecznych i Zdrowia Wałbrzyskiej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości, uzyskując 24 czerwca 2005 roku tytuł licencjata, zaś 20 czerwca 2007 roku magisterium z socjologii na Wydziale Historyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Opolskiego. Podjął następnie studia doktoranckie na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego, które ukończył w 2011 roku, uzyskując stopień doktora nauk społecznych w zakresie nauki o polityce na podstawie rozprawy pt. *Zjawisko prostytucji w Polsce po 1989 roku* na mocy uchwały Rady Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego z 8 czerwca 2012 roku. Praca powstała pod kierunkiem Pani prof. nadzw. dr hab. Ewy Waszkiewicz, a recenzentami byli Pan prof. nadzw. dr hab. Marian Jasiukiewicz i Pani prof. nadzw. dr hab. Magdalena Śniadecka-Kotarska. Znajdująca się w dokumentacji kopia dyplomu pozwala jednoznacznie stwierdzić, że Habilitant spełnia pierwszy z ustawowych wymogów jakim jest uzyskanie stopnia naukowego doktora.

Osiągnięcia naukowo-badawcze stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dziedziny nauki

Art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 Nr 65 poz. 595 z późn. zm.) w ust.1 stanowi o osiągnięciu naukowym lub artystycznym uzyskanym po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiącym znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej, natomiast w ust. 2 doprecyzowuje jak należy rozumieć osiągnięcie naukowe, stanowiąc w pkt 1, że może nim być dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części lub też cykl publikacji powiązanych tematycznie.

Habilitant przedstawił jako swoje główne osiągnięcie monografię pt. *Współczesna szkoła wyższa świątynią konsumpcji? Szkolnictwo wyższe na tle przeobrażeń społeczno-politycznych w zglobalizowanym świecie* (wyd. Adam Marszałek, Toruń 2019, s. 246).

Przedmiotem rozważań zawartych w monografii jest szkolnictwo wyższe na tle procesów globalizacyjnych w kontekście nowych środków konsumpcji. Autor pisze, że praca opiera się na wielowymiarowym badaniu procesów globalizacyjnych w odniesieniu do edukacji, w szczególności do szkolnictwa wyższego. Habilitant twierdzi również, że wszystkie sprawy szkolnictwa warunkowane są polityką edukacyjną, będącą subdyscypliną polityki społecznej, która z kolei pozostaje pod wpływem polityki międzynarodowej, będącej rezultatem przemian globalizacyjnych.

Habilitant jest wyraźnie zafascynowany globalizacją, jako główną siłą przemian współczesnego świata, w tym szkolnictwa wyższego. Jednakże absolutyzowanie globalizacji, jako demiurga nowoczesności skutkuje nadwartościowaniem jej rzeczywistego znaczenia. Globalizacja, jako fenomenologiczna i przyczynowa całość podlega dekonstrukcji. Przestano się łudzić, że uda się znaleźć w niej meta-zmienny, prosty, uprawniony sposób wyjaśniania wszystkich problemów i zmian w rozwiniętych państwach opiekuńczych. Nie oznacza to, że globalizacja jest nieistotna. Oznacza jedynie, że reakcje polityczne na globalizację nie są w pełni zaprogramowane przez globalizację, ale także zależą od struktur krajowych.

Główna teza pracy zawarta w tytule jest metaforą współczesnego szkolnictwa wyższego i jego kondycji. Główny problem badawczy sprowadza się do pytania czy współczesna szkoła wyższa jest świątynią konsumpcji? Z pytaniem tym wiążą się problemy szczegółowe, dotyczące tego czy współczesna szkoła wyższa jest zmakdonaldyzowana, odmagiczniona i następnie zremagiczniona, które to dystynkcje znajdujemy w typologii przedstawionej przez Georga Ritzera w książkach *Makdonaldyzacja społeczeństwa* (2003) i *Magiczny świat konsumpcji* (2012). Habilitant posługuje się analogią, dowodząc prawdziwości głównej hipotezy, że działania właściwe dla gospodarki rynkowej są również charakterystyczne dla szkolnictwa wyższego. Dowodząc prawdziwości hipotez szczegółowych twierdzi odpowiednio, że współczesną szkołę wyższą charakteryzuje efektywność, kalkulacyjność, przewidywalność i sterowalność; że jest ona odmagiczniona na skutek jej zracjonalizowania; oraz że jest poddawana procesowi zremagicznienia poprzez spektakle celowe i niezamierzone w formie promocji, targów edukacyjnych, dni otwartych, prezentacji nowych kierunków studiów, których celem jest ukrycie racjonalnego systemu i tego, że nabyty towar nie będzie w pełni satysfakcjonujący.

Autor przyjął w pracy szeroki kontekst odniesienia w postaci procesu globalizacji, w powiązaniu ze zjawiskami konsumpcjonizmu i towarzyszącej mu magiczności, determinującej współczesny stosunek człowieka do konsumpcji dóbr materialnych i duchowych. Należałoby wyjaśnić czytelnikowi na czym w sensie naukowym ma polegać magiczność, jeśli – zdaniem Autora – magiczność determinuje chęć przychodzenia do uczelnianej świątyni konsumpcji i przebywania w niej.

Autor przystępując do pisania pracy naukowej powinien skalkulować ryzyko, jakie niesie z sobą oparcie się na tak efemerycznej podstawie jak metafora magiczności, którą należało spróbować przekuć na kategorię dającą się zastosować w dyskursie naukowym. *Nota bene* zajmowano się tym w literaturze, tyle tylko, że z perspektywy innej dyscypliny – antropologii kulturowej, która formalnie rzecz biorąc nie wchodzi w zakres nauk społecznych. Instruktywny w tym względzie dla Habilitanta z punktu widzenia tematu monografii byłby artykuł: Sasha Newell, *The Affectiveness of Symbols, Materiality, Magicality, and the Limits of the Antisemiotic Turn*, „Current Anthropology”, vol. 59, no. 1, Feb. 2018, s. 1-22.

Dr Welskop odnosząc się do metodologicznej strony pracy pisze, że wykorzystał metodę jakościową, do której zalicza analizę tekstów i dokumentów, obserwację i wywiad jakościowy (s. 12). Podaje też, że korzystał ze źródeł zastanych i wywołanych. Do źródeł zastanych wykorzystanych w pracy zalicza piśmiennictwo naukowe z dziedziny nauk społecznych, w szczególności prace z zakresu nauki o polityce, socjologii, ekonomii oraz antropologii kulturowej, jak również ustawy, rozporządzenia, sprawozdania i raporty oraz dokumenty powiązane z deklaracją bolońską i traktatem lizbońskim. Źródła wywołane sprowadzają się w przypadku Autora do obserwacji uczestniczącej i niestandardyzowanych wywiadów swobodnych. Pisząc to Autor miał prawdopodobnie na myśli wyniki uzyskane na podstawie socjologicznych technik badawczych. Rozumiem, że Bronisław Malinowski prowadząc badania wśród tubylców na Triobrandach korzystał z obserwacji uczestniczącej, na którą był poniekąd skazany badając kulturę plemienną. Dr Welskop nie miał takich ograniczeń i mógł śmiało zastosować dające się łatwiej

udokumentować i zweryfikować metody badawcze w rodzaju badań ankietowych czy kwestionariuszy do badań w wywiadzie socjologicznym.

Przechodząc do oceny konstrukcji i zawartości treści monografii stwierdzam, że nie odbiega ona od typowych prac tego rodzaju. Praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów rozwinięcia, zakończenia i bibliografii.

W rozdz. I *Od globalizacji do glokalizacji* daje się zauważyć, że Autor inspirował się w dużej mierze książkami George'a Ritzera, od którego zaczerpnął główne kategorie pojęciowe, którymi następnie posługuje się w swojej pracy. W rozdziale tym Dr Welskop przedstawia zarys ewolucji społeczno-politycznego i kulturowego wymiaru globalizacji, kładąc nacisk na znaczenie nowych technologii komunikacyjnych, pełniących funkcję nośników w rozprzestrzenianiu się wzorców globalizacyjnych. Ustalenia poczynione w tej części pracy nie odbiegają od treści znanych z większości opracowań podręcznikowych na temat globalizacji. Uwaga ta dotyczy również wywodów na temat tego jak globalizacja zmienia rolę i znaczenie państwa w stosunkach międzynarodowych. Autor odwołuje się m.in. do ustaleń Kenichi'ego Ohmae, który dowodzi, że państwo narodowe traci pod wpływem globalizacji pozycję głównego aktora w stosunkach międzynarodowych. Nawiązując do prac Davida Helda zwraca uwagę na wyzwania jakie niesie ze sobą globalizacja dla demokracji liberalnej i ładu międzynarodowego, upatrując szczególnej roli do spełnienia przez społeczeństwo obywatelskie, jako tradycyjnego gwaranta demokracji. Niektóre ze stwierdzeń Autora wydają się nie do końca przemyślane jak to np. że społeczeństwo obywatelskie stanowi przeciwieństwo i alternatywę zarówno dla państwa narodowego, jak i dla wolnego rynku, zwłaszcza kapitalistycznego, bowiem gdy historycznie (w przeszłości) zorientowane było na działania wewnątrzpaństwowe, to w XX w. uwidacznia się związek społeczeństwa obywatelskiego z działaniami globalnymi (s. 31). Widać z tego, że czasem zawodzi Autora wyczucie językowe, ponieważ nie ma konstrukcji logicznej czegoś takiego jak koniunkcja negacji i alternatywy. *Tertium non datur*. Podążając tropem myślowym George'a Ritzera, którego wybrał za przewodnika po zglobalizowanym świecie, wprowadza dr Welskop szereg zapożyczeń pojęciowych, adresowanych do specyficznych cech globalizacji. Jedną z częściej przywoływanych właściwości globalizacji jest *makdonaldyzacja*, którą charakteryzuje efektywność, kalkulacyjność (wymierność), przewidywalność i sterowalność oraz nieracjonalność racjonalności (s. 42-43). Obok powszechnie używanych terminów takich jak globalizacja i glokalizacja, wprowadza (również za Ritzerem, s. 48.) mniej znany proces *grobilizacji*, którego podprocesem jest makdonaldyzacja (s. 46). Rozdział ten zawiera kompilację treści nie zawsze koherentnych, zapożyczonych od znanych i cieszących się zainteresowaniem autorów, badających różne aspekty globalizacji i nowoczesności takich jak: Z. Bauman, D. Held, K. Ohmae, M. Castells, A. Giddens, J. Scholte, J.E. Stiglitz i inni. Warto zauważyć, że chociaż najbardziej znane prace wspomnianych autorów doczekały się polskich przekładów, Autor często cytuje je za angielskimi oryginałami.

Rozdz. II *Społeczeństwo konsumpcyjne w epoce globalnego kapitalizmu* zawiera rozważania na temat ewolucji i roli konsumpcji w zglobalizowanym świecie, kończące się dywagacjami na temat ponowoczesnego społeczeństwa konsumpcyjnego. Autor nie szczędzi nam wielu odkrywczych stwierdzeń takich jak np. to, że konsumpcja pozostaje w ścisłym związku z rozwojem społeczno-gospodarczym i politycznym państw; dowiadujemy się też o tym, że istnieje różnica pomiędzy konsumpcją a konsumpcjonizmem. Wreszcie, pojawiają się inspirowane lekturą Ritzera tytułowe świątynie konsumpcji (s. 86), czemu towarzyszą deliberacje na temat nowych środków konsumpcji, do rozwoju których przyczyniają się – zdaniem Habilitanta – nowoczesne technologie, ułatwiające konsumpcję (s. 87). *Summa summarum*, jesteśmy konsumentami nowych technologii, które zarazem ułatwiają konsumowanie. Konsumpcja i konsumpcjonizm odmiennie są przez wszystkie przypadki w tym rozdziale.

Rozdz. III *Polityka edukacyjna na te procesów globalizacyjnych* zawiera rozważania na temat globalizacji i internacjonalizacji procesu edukacji w szkolnictwie wyższym. Autor omawia ideę ustawicznie uczącego się społeczeństwa, w połączeniu z przemyśleniami na temat edukacji w świecie rozwiniętych technologii cyfrowych, które stają się obiektem fetyszyzacji i symbolem nowoczesności. Habilitant eksploruje wątek polityki edukacyjnej osadzając go w realiach Unii Europejskiej, będąc przekonany, że istnieje unijna polityka edukacyjna. Dopatrywanie się wspólnej polityki edukacyjnej w działaniach instytucji unijnych jest nieporozumieniem, ponieważ nie istnieje żadna wspólnotowa (czy

obecnie unijna) polityka edukacyjna. Edukacja pozostaje wyłączną domeną narodową, natomiast Unia może ze swojej strony jedynie wspierać, koordynować lub dopełniać działania państw członkowskich, co też czyni prowadząc programy edukacyjne takie jak np. program Jean Monnet czy Erasmus.

Rozdz. IV *Polityka edukacyjna w Polsce po 1989 roku w obszarze szkolnictwa wyższego* stanowi omówienie polityki edukacyjnej jako elementu polityki społecznej. W rozdziale tym Autor opisuje ewolucję szkolnictwa wyższego w Polsce po roku 1989, dywagując przy okazji na temat kapitału ludzkiego i kapitału społecznego w społeczeństwie ponowoczesnym. Zwraca przy tym uwagę na to, że na szkolnictwo wyższe wpływają również przemiany globalizacyjne, takie jak tworzenie społeczeństwa wiedzy czy kreowanie gospodarki opartej na wiedzy.

W ostatnim rozdz. V *Komercjalizacja szkolnictwa wyższego w Polsce* Autor przedstawia ocenę stanu szkolnictwa wyższego w Polsce z perspektywy modernizmu i ponowoczesności. W podsumowaniu znalazły się rozważania na temat wyzwań przed jakimi stoi polityka edukacyjna w odniesieniu do szkoły wyższej w społeczeństwie typu *design*. Habilitant uważa, że zmakdonaldyzowanie procesu edukacji w szkole wyższej skutkuje blokowaniem postaw twórczych u studentów, natomiast petryfikuje postawy konformistyczne. Rozważania kończą się niewiele wnoszącą konstatacją, że nastawienia innowacyjne i twórcze stanowią pewną wartość i są niezbędne z punktu widzenia budowania przyszłości kraju, ale są też nieefektywne, niewymierne, nieprzewidywalne i niepoddające się kontroli (s. 192).

Globalizacja jako główny punkt odniesienia w monografii nie wydaje się być najszcześniejszym wyborem, ponieważ prowadzi Autora do uwikłania się w trudności metodologiczne, z których nie sposób wybrnąć bez uciekania się do fałszywych uogólnień i daleko idących uproszczeń. Dr Welskop przyjmując bardzo szeroki horyzont problemowy dla swoich rozważań nie zdawał sobie sprawy, jakie trudności natury źródłowej i metodologicznej pociąga za sobą stosowanie analizy wieloczynnikowej, a taka nasuwa się samoistnie w konsekwencji tak przyjętych założeń badawczych. Stwierdzenie prawdy oczywiście, że globalizacja niesie z sobą nowe wyzwania, które wymagają przystosowania jest nazbyt ogólne i nie pozwala, aby w oparciu o nie upatrywać w samej globalizacji źródła problemów współczesnej edukacji, a szkolnictwa wyższego w szczególności i sposobu ich wyjaśniania. Tym bardziej, że dr Welskop w swoich rozważaniach odwołuje się głównie do teorii globalizacji. Zmiany na skutek globalizacji idą w różnych kierunkach z tego chociażby powodu, że globalizacja jest procesem wielowymiarowym, zmieniającym realia współczesnego świata w sferze gospodarczej, politycznej i społecznej. Na proces globalizacji składa się wiele zależności przyczynowo-skutkowych i próba wyodrębnienia z tego splotu jednego wątku, stanowi niezwykle trudne z naukowego punktu widzenia zadanie. Habilitant próbował powiązać ze sobą mechanicznie skomplikowane zjawiska globalizacji, konsumpcjonizmu i komercjalizacji szkolnictwa wyższego, nie znajdując dla nich wspólnego mianownika, adekwatnej metody badawczej i użytecznej teorii. Autor poza ogólnym odwoływaniem się w różnych partiach pracy i w różnych kontekstach do globalizacji, konsumpcjonizmu i komercjalizacji, jako przyczyny marnej kondycji polskiego szkolnictwa wyższego, nie wychodzi zasadniczo poza ramy ogólnych koncepcji Ritzera.

Habilitant określił swą monografię mianem pracy nowatorskiej z uwagi na zastosowane w niej interdyscyplinarne podejście do omawianej kwestii. Utrzymuje też, że nie zna drugiej takiej politologicznej analizy szkolnictwa wyższego, przeprowadzonej z perspektywy przeobrażeń społeczno-politycznych w zglobalizowanym świecie, jak również z perspektywy teorii modernistycznych, w kontekście działań rynkowych.

Praca mieści się w granicach poprawności językowej. Napisana jest żywym językiem, miejscami w sposób przykuwający uwagę, chociaż trafiają się w niej sporadycznie błędy i potknięcia językowe. Fragmentarycznie dają się zauważyć kalki językowe, będące jak zawsze wynikiem dosłownego przekładu terminów obcojęzycznych. Czasem trafiają się przypadki nowomowy, wynikające zazwyczaj z potrzeby „unaukowania” tekstu, który przez to tam, gdzie mógłby być jasny i zrozumiały, przybiera postać udziwnionej narracji, np. w takich sformułowaniach jak: ideologia organizacyjna celebrująca elastyczność (s. 32), inkubacji własnych marek (s. 55) czy zaimplementowanie w studentach (sic!) (s. 205).

Niestety, są także błędy merytoryczne, zarówno w autoreferacie jak i w monografii, takie jak ten, gdy Habilitant pisze o traktacie bolońskim i późniejszym traktacie lizbońskim (s. 12). Z tego wynikałoby, że

traktat lizboński był poprzedzony traktatem bolońskim, którego nie było. Dr Welskop pomylił najwyraźniej traktat z deklaracją bolońską, a przecież istnieje rozległa literatura krajowa i zagraniczna na temat Procesu Bolońskiego. Z kolei pisząc o polityce edukacyjnej Unii Europejskiej wzmiankuje o utworzonym w 1973 roku resorcie edukacji, co może sugerować jakby Wspólnota miała strukturę państwową, w której sprawami edukacji zajmuje się właściwe ministerstwo (s. 101). Habilitant podaje też, że aktywna polityka edukacyjna została zainicjowana wraz z wejściem w życie Jednolitego Aktu Europejskiego w 1987 roku, a szkolnictwo wyższe stało się przedmiotem zapisów traktatowych wcześniej w 1985 roku (s. 102), co można sugerować, że mieliśmy do czynienia z dwoma nowelizacjami traktatowymi, co nie miało miejsca. Chodzi tutaj o nowelizację traktatową w ramach konferencji międzyrządowej 1985-1986, która zakończyła się reformą traktatów założycielskich i przyjęciem Jednolitego Aktu Europejskiego, który wszedł w życie 1 lipca 1987 roku.

Niezależnie od powyższych potknięć za dyskusyjne z metodologicznego punktu widzenia należy przyjąć w monografii cezury czasowej zamykającej się datą 30.09.2018, przypadającej na dzień poprzedzający wejście w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Skoro założenia i treść tzw. konstytucji dla nauki były już wcześniej znane, logicznym byłoby skonfrontowanie zapisów ustawy z tezami zawartymi w monografii. Prawdą jest, że w przypadku większości prac, w których omawiane są dokumenty oficjalne, przyjęło się stawiać granicę czasową, niemniej jednak w przypadku pracy, która nie jest rozprawą prawniczą można było przesunąć tę granicę zyskując okazję do przedstawienia możliwie najbardziej aktualnego stanu faktycznego (tym bardziej, że książka wyszła i tak w 2019 roku). Należało to zrobić w sytuacji, gdy w książce wyrażona została opinia, że wspomniana rewolucyjna z założenia ustawa, która ma zmienić polską naukę, idzie w kierunku jeszcze większego utowarowienia szkolnictwa wyższego (s. 12).

Wracając do meritum, wiele konstatacji zawartych w pracy ma nierzadko charakter prawd oczywistych, jak te np. o świecie zdominowanym przez działania konsumpcyjne, o tym że zasady rynkowe przeniknęły do innych sfer życia i zdominowały nasze widzenie świata, że szkolnictwo jest miejscem, gdzie się handluje wiedzą, a jej odbiorcy są po prostu klientami, że wiedza stała się swoistym towarem, a student konsumentem, etc.

Można się zgodzić, że monografia mieści się w przedziale nauk społecznych, ale już niekoniecznie w ramach nauki o polityce. W sytuacji, gdy praca nie dotyczy politycznego wymiaru globalizacji, nie traktuje o problemach *global governance*, nie skupia się na problemach konsumeryzmu politycznego, ani nie wnika w polityczne uwarunkowania tego, co Autor nazywa polityką edukacyjną, a co w rzeczywistości dotyczy kwestii ustawowych (regulacji prawnych dotyczących nauki i szkolnictwa wyższego), trudno uznać ją za pracę politologiczną. *Gros* rozważań Autora mieści się w ramach nauki ekonomii, wówczas, gdy przyrównuje uczelnie do centrów handlowych, gdy pisze o działaniach marketingowych uczelni, o nauczycielach akademickich, jako usługodawcach i przedsiębiorcach, o studentach, jako konsumentach, klientach, usługobiorcach, o relacji pomiędzy wykładowcą i studentem, jako relacji pomiędzy dostawcą a klientem, o uczelni, jako przedsiębiorstwie, fabryce, linii montażowej. Z drugiej strony wchodzi w sferę rozważań socjologicznych, gdy odwołuje się do Maxa Webera i do jego teorii biurokracji, wówczas, gdy wskazuje na zbiurokratyzowanie, eliminowanie czynnika ludzkiego i odhumanizowanie procesu edukacji. Są w pracy również wyraźne odniesienia do antropologii kulturowej. Co więcej, większość uwagi jaką poświęca globalizacji dotyczy jej aspektów społeczno-kulturowych. Należy też podkreślić, że w warstwie teoretycznej większość rozważań opiera na koncepcjach zapożyczonych od socjologów George'a Ritzera, Maxa Webera i Jeana Baudrillarda, nie wspominając innych wybitnych przedstawicieli socjologii, jak chociażby Zygmunt Bauman, Anthony Giddens czy Manuel Castells.

Habilitant dowodzi, że przemiany globalizacyjne mają duże znaczenie w procesie kreowania polityki edukacyjnej. Jest to truizm, z którym nie sposób polemizować, zwłaszcza w warstwie formalno-organizacyjnej, i.e. zarządzania, administrowania, narzędzi marketingowych w procesie rekrutacji, nowych narzędzi przekazywania wiedzy, etc. Należy jednak mieć na uwadze to, że polityka edukacyjna, pomimo rosnącego umiędzynarodowienia, pozostaje nadal domeną narodową, zwłaszcza jeśli chodzi o przekazywane treści. Polska, będąca członkiem Unii Europejskiej, jest również częścią gospodarki globalnej i z przyczyn oczywistych otwarta jest na przenikanie nowych treści i idei, wystawiona jest też na większą konkurencję, w tym także w dziedzinie szkolnictwa wyższego. Podejmowane są w związku

z tym działania dostosowawcze, mające głównie na celu obniżanie kosztów, w czym pomocna jest nowoczesna technologia informacyjno-komunikacyjna. Unia Europejska wspiera działania państw członkowskich w ramach wspólnych programów edukacyjnych, jednakże treści programowe jak i organizacja procesu kształcenia, pozostają domeną państw członkowskich (art. 165 ust. 1 TFUE), co więcej w tym obszarze prawo unijne nie przewiduje harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych (art. 165 ust. 4 tiret 1 TFUE).

Przechodząc do bazy źródłowej monografii, Autor nie przeprowadził w sposób metodyczny badań, czego dowodzi m.in. widoczny brak najważniejszych z punktu widzenia omawianej problematyki pozycji. W pracy rozwodzi się na temat globalizacji szkolnictwa wyższego, ale nie zapoznał się z podstawową literaturą przedmiotu. Nie znajdujemy ani w bibliografii ani w tekście pracy podstawowych opracowań takich jak: L.E. Weber, J.J. Duderstadt, *The Globalization of Higher Education*, Economica, 2008; S. Marginson (ed.), *Prospects of Higher Education: Globalization, Market Competition, Public Goods and the Future of the University*, Sense Publishers, 2007; H. Eggins, *Globalization and reform in higher education*, Open University Press, 2003; F. Maringe, N. Foskett (eds), *Globalization and internationalization in higher education: Theoretical, strategic and management perspectives*, A&C Black, 2012; A. Altmann, B. Ebersberger, *Universities in change. Managing higher education institutions in the age of globalization*, Springer, 2013; N. Maresi, B. Evans (eds), *Globalization and its impacts on the quality of PhD education: forces and forms in doctoral education worldwide*, Springer, 2014; G. Alderman, *The globalization of higher education: Some observations regarding the free market and the national interest*, "Higher Education in Europe", 26.1 (2001): 47-52; N.C. Burbules, C.A. Torres, *Globalization and education: Critical perspectives*, Routledge, 2013; C.T. Ennew, D. Greenaway (eds), *The Globalization of Higher Education*, Palgrave Macmillan, 2012. Idąc dalej, rozpisuje się na temat konsumpcyjnego podejścia do studiów ale nie zauważa istnienia ważnych prac poświęconych bezpośrednio temu zagadnieniu takich jak np. M. Molesworth, E. Nixon, R. Scullion, *The marketisation of higher education: the student as consumer*, Routledge, 2011. Ponadto Autor korzystał w sposób epizodyczny z głównego branżowego czasopisma naukowego jakim jest „Higher Education”. Nie uwzględnił w związku z tym bardzo istotnych artykułów takich jak: A.I. Morey, *Globalization and the emergence of for-profit higher education*, "Higher Education" 48.1 (2004): 131-150; M. Vaira, *Globalization and higher education organizational change: A framework for analysis*, "Higher Education", 48.4 (2004): 483-510; C.A. Mwangi et al., *Criticality in international higher education research: a critical discourse analysis of higher education journals*, "Higher Education" 76.6 (2018): 1091-1107. To sprawia, że należy sceptycznie podchodzić do podanych odnośników literaturowych. Dlaczego Autor miałby zagłębiać się np. w Maxa Webera i to na dodatek po angielsku, w sytuacji gdy miał do dyspozycji polski przekład tego dzieła (*Gospodarka i społeczeństwo: zarys socjologii rozumiejącej*)? Dlaczego Autor miałby też studiować *Kapitał* Marksa po angielsku? To samo dotyczy lektury znanego dzieła z socjologii wiedzy Bergera i Luckmana, *The Social Construction of Reality*, które ukazało się trzykrotnie w polskim przekładzie (*Społeczne tworzenie rzeczywistości*), co więcej praca ta figuruje w dwóch niezależnych od siebie wcieleniach (s. 219-220). Natomiast w przypadku znanej pracy A. Giddensa, *Modernity and Self-identity*, oryginał i przekład funkcjonują obok siebie jako odrębne dzieła (zob. s. 223). Niektóre braki w bibliografii są naprawdę zaskakujące. Przykładowo, Autor rozpisuje się na temat wpływu globalizacji na sprawy szkolnictwa wyższego, lecz zdaje się nie wiedzieć o istnieniu tak fundamentalnych prac jak: B. Barrett, *Globalization and Change in Higher Education: The Political Economy of Policy Reform in Europe*, Palgrave Macmillan, 2017; A. Daniel, P. Marber (eds), *Higher education in the global age: Policy, practice and promise in emerging societies*, Routledge, 2013; M. Jonathan (ed.), *Globalisation and Democracy*, Edward Elgar, 2017 czy J. Zajda (ed.), *Second international handbook on globalisation, education and policy research*, Springer, 2015. Pisząc o tak znaczących brakach należy powiedzieć, że wiele z wymienionych pozycji jest ogólnodostępna w wersji elektronicznej w Google Books.

Dr Welskop rozpatruje problemy będące przedmiotem monografii w sposób powierzchowny. Brak pogłębionej refleksji i sprawozdawczy charakter utrudniają poznanie poglądów naukowych Autora, który przytaczając wypowiedzi innych badaczy unika wchodzenia z nimi w polemikę, wykorzystując je najczęściej jako materiał ilustracyjny. Przyjęty tryb narracji powoduje, że streszcza w sposób wybiórczy co bardziej znane z opracowań i prac oryginalnych stwierdzenia znanych badaczy, ażeby legitymizować aktualność i zasadność swoich rozważań, z drugiej strony przytaczane fragmenty wypowiedzi

cieszących się autorytetem badaczy, funkcjonują jako ozdobniki mające uatrakcyjnić i ożywić narrację, ale nie oddają do końca poglądów poszczególnych autorów na szereg fundamentalnych kwestii związanych z globalizacją, wielkimi transformacjami czy przemianami cywilizacyjnymi, następującymi pod wpływem nowych mediów i technologii komunikacyjnych w ponowoczesnym świecie. W przypisach literaturowych znajdujemy tak dobre nazwiska naukowe jak: Bauman, Giddens, Held, Appadurai, Ritzer, Featherstone, Baudrillard czy Miles, nie wspominając o wielkich klasykach jak Weber czy Veblen, należące niewątpliwie do czołówki światowej. Nie przekłada się to jednak na oryginalność dociekań Habilitanta i odkrywczy charakter jego ustaleń.

Pozostały dorobek po uzyskaniu stopnia doktora

Pan dr Wojciech Welskop po uzyskaniu stopnia doktora w 2012 r. zgromadził dość znaczny ilościowo dorobek publikacyjny.

W pierwszej kolejności należy wskazać na autorstwo i współautorstwo 11 książek, z których większość Habilitant zaliczył, aczkolwiek niesłusznie, do grupy monografii. Spełniającą kryterium monografii autorskiej jest książka pt. *Zjawisko prostytucji w Polsce po 1989 roku* (wyd. ECE, Toruń 2013, s. 245), która stanowi wersję wydawniczą pracy doktorskiej i jako taka nie wchodzi w zakres oceny dorobku habilitacyjnego. Kolejna figurująca w wykazie książka pt. *Jak napisać pracę licencjacką i magisterską? Poradnik dla studentów* (wyd. WSBiNZ, Łódź 2014, s. 93), jest publikacją o charakterze dydaktycznym, przeznaczoną dla studentów. Autor wymienia ją zresztą w innym miejscu jako materiał dydaktyczny (s. 14). Trzecią książką, będącą *de facto* monografią, jest omówiona wyżej praca pt. *Współczesna szkoła wyższa świątynią konsumpcji? Szkolnictwo wyższe na tle przeobrażeń społeczno-politycznych w zglobalizowanym świecie* (wyd. Adam Marszałek, Toruń 2019, s. 246), która zarazem stanowi główne osiągnięcie naukowe Habilitanta.

Kolejną książką, wydaną pod redakcją dr Welskopa, jest praca zbiorowa pt. *Przyszłość edukacji – edukacja przyszłości* (wyd. WSBiNZ, Łódź 2014, s. 343). W przypadku dalszych siedmiu książek dr Welskop był ich współredaktorem pospołu z Violetą Tanaś. Wymieniając w kolejności chronologicznej są to: *Pedagog we współczesnym świecie* (wyd. WSBiNZ, Łódź 2015, s. 368), *Lifelong Learning* (wyd. WSBiNZ, Łódź 2015, s. 336), *Edukacja w zglobalizowanym świecie* (wyd. WSBiNZ, Łódź 2016, s. 687), *Kultura czasu wolnego we współczesnym świecie* (wyd. WSBiNZ, Łódź 2016, s. 422), *Człowiek wobec zagrożeń współczesności* (wyd. WSBiNZ, Łódź 2017, s. 681), *Rodzina w społeczeństwie konsumpcyjnym* (wyd. WSBiNZ, Łódź 2018, s. 479) oraz *Massmedia we współczesnym świecie* (wyd. WSBiNZ, Łódź 2019, s. 377). Zakwalifikowanie ich jako monografii należy uznać za nieporozumienie. Na marginesie można zauważyć, że sposób sprawozdania przez Habilitanta w poszczególnych grupach osiągnięć daleki jest od konsekwencji. W załączniku nr 4 do wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego pozycje te nie znalazły się w pkt B (monografie), lecz w pkt C (opracowania zbiorowe), natomiast w załączniku nr 2 do wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego, Habilitant pisze o niektórych jako o zbiorze tekstów lub pracach zbiorowych.

Niezależnie od wymienionych książek w dorobku dr Welskopa znajduje się 7 artykułów opublikowanych w recenzowanych czasopismach naukowych i 14 rozdziałów w recenzowanych monografiach (z czego 3 po angielsku wydane na Ukrainie, w Czechach i na Słowacji).

Tematycznie całość dorobku podzielić można na prace mieszczące się w czterech obszarach problemowych, określonych przez Habilitanta jako: globalizacja wiedzy, polityka oświatowa, nauczyciel jako element polskiego systemu oświaty oraz polityka edukacyjna wobec szkolnictwa wyższego.

Dorobek z zakresu globalizacji wiedzy reprezentuje artykuł *Action learning in education* (Evropské Pedagogické Fórum, *Pedagogical and psychological aspects of education*, vol. II, Hradec Králové, 2012, s. 551-557), gdzie Autor omawia koncepcję uczenia się przez działanie. Tekst *E-tutoring as a way to support students in the education process* (*Language and the Environment*, tom 1, red. U. Michalik, M. Michalska-Suchanek, wyd. Gliwickiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości, 2013, s. 205-213), poświęcony został stosowanemu coraz częściej w nauczaniu instrumentowi jaki stanowi *e-tutoring*. Kolejny obszar tematyczny, który obejmuje wyzwania przed którymi stoi polska polityka edukacyjna, reprezentowany jest w zbiorze tekstów pt. *Przyszłość edukacji – edukacja przyszłości*, gdzie znalazły się

dwa artykuły Habilitanta napisane wspólnie z Violetą Tanaś: *Sala lekcyjna żelazną klatką we współczesnej szkole i Uniwersytety Trzeciego Wieku jako forma edukacji ustawicznej (Przyszłość edukacji – edukacja przyszłości*, red. W. Welskop, wyd. WSBiNZ, 2014, s. 77-84, 329-333). Problematyce ustawicznego kształcenia jako swoistemu wymogowi cywilizacyjnemu naszych czasów oraz kulturze spędzania wolnego czasu w zglobalizowanym świecie, poświęcone zostały teksty: *Lifelong Learning* (red. V. Tanaś, W. Welskop, wyd. WSBiNZ, 2015, s. 336) i *Kultura czasu wolnego we współczesnym świecie* (red. V. Tanaś, W. Welskop, wyd. WSBiNZ, 2016, s. 422). Dr Welskop był współredaktorem obu tych prac zbiorowych. Podobnie też było w przypadku pracy zbiorowej pt. *Edukacja w zglobalizowanym świecie* (red. V. Tanaś, W. Welskop, wyd. WSBiNZ, 2016, s. 687). Problemy polityki edukacyjnej w kontekście przemian globalizacyjnych omawiane są w artykule pt. *Makdonaldyzacja polskiego systemu edukacyjnego* (Studia edukacyjne, nr 44, Poznań 2017, s. 317-328). Natomiast o zagrożeniach we współczesnym świecie traktuje tekst *Nauczyciel liderem w procesie wdrażania zmian w edukacji XXI wieku*, który wszedł w skład pracy zbiorowej pt. *Człowiek wobec zagrożeń współczesności* (red. V. Tanaś, W. Welskop, wyd. WSBiNZ, 2017, s. 329-341). Zmianom i procesom dostosowawczym jakim podlega współczesna rodzina poświęcona została praca zbiorowa *Rodzina w społeczeństwie konsumpcyjnym* (red. V. Tanaś, W. Welskop, wyd. WSBiNZ, 2018, s. 479), gdzie Habilitant jest współautorem wstępu i redaktorem naukowym. Ostatnią pozycją sytuującą się w polu polityki edukacyjnej jest *Destrukcyjność podmiotu w życiu społecznym zagrożeniem współczesnej edukacji (Bezpieczeństwo społeczne w wymiarze lokalnym i ogólnopaństwowym)*, red. A. Rumianowska, A. Fordoński, D. Urbański, wyd. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku, 2018, s. 15-25).

W drugim obszarze zainteresowań badawczych Habilitanta, który stanowi polityka oświatowa, wymienić należy artykuł pt. *Konformizm i nonkonformizm uczniów a socjalizacja szkolna* (Perspektywy Edukacyjno-Społeczne, nr 2, Łódź, 2014, s. 45-49), poświęcony procesowi socjalizacji w życiu szkolnym. Kolejnym jest wspomniany powyżej tekst na temat makdonaldyzacji klasy lekcyjnej, napisany wspólnie z Violetą Tanaś *Sala lekcyjna żelazną klatką we współczesnej szkole (Przyszłość edukacji – edukacja przyszłości*, red. W. Welskop, wyd. WSBiNZ, 2014, s. 77-84). Natomiast problem „inności” we współczesnej szkole podnosi Habilitant w artykule *Socjologiczne ujęcie "innego" w szkole* (Edukacja Humanistyczna, 1(30), Szczecin 2014, s. 209-126). Kwestią wykluczenia i dyskryminacji uczniów jako ważnym problemem polityki oświatowej, zajmuje się Autor w rozdziale pt. *Oczekiwania nauczyciela wobec uczniów w kontekście wykluczenia społecznego w szkole* (Dzieło Lucyny Frąckiewicz inspiracją dla współczesnej polityki społecznej, red. E. Górnikowska-Zwolak, W. Walkowska, wyd. Uniwersytetu Śląskiego – Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Mysłowicach, 2015, s. 221-232). Do pozostałych tekstów z dziedziny polityki oświatowej należy zaliczyć: *Kompetencje społeczne uczniów wyzwaniem współczesnej edukacji* (Społeczeństwo i Edukacja, 19(4), Warszawa, 2015, s. 251-258) oraz *Zjawisko makdonaldyzacji edukacji a postawy twórcze dzieci i młodzieży* (World Journal of Theoretical and Applied Sciences, 2(3), Gliwice, 2015, s. 119-128). Rozważania na temat miejsca szkoły w zglobalizowanym świecie zawiera tekst pt. *Szkoła świątynią konsumpcji*, w: *Edukacja na rozdrożu*, cz. 1, *Nauczyciel – uczeń – edukacja* (red. W. Duczmal, J. Tej, Ł. Fiebich, wyd. Instytutu Śląskiego, s. 309-317).

Trzeci obszar badawczy w dorobku Habilitanta dotyczy miejsca i roli nauczyciela w polskim systemie oświatowym. Kwestia rozwoju kompetencji pedagogicznych nauczającego była przedmiotem rozważań w tekstach: *Rola nauczyciela – tutora w procesie wspierania rozwoju osobistego uczniów*, w: *Edukacja – wczoraj, dziś jutro. Nauczyciel wobec wyzwań współczesności* (red. E. Jagiełło, R. Matysiuk, U. Tyluś, wyd. UPH w Siedlcach, 2013, s. 125-140) oraz *Komunikacja w relacji nauczyciel-uczeń a występowanie sytuacji kryzysowych w szkole*, w: *Komunikacja w sytuacjach kryzysowych* (red. P. Potejko, Wydawnictwa i Szkolenia Opcjon, 2012, s. 166-173). Do tej grupy tekstów należy również rozdział poświęcony problematyce tolerancji we współczesnej szkole pt. *Rola nauczyciela w edukacji międzykulturowej*, zamieszczony w książce *Language and the Environment* (tom 2, red. U. Michalik, M. Michalska-Suchanek, wyd. Gliwickiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości, 2013, s. 41-49) oraz *The teacher as a social engineer in inclusive education (Proinkluzywna klima szkoły*, M. Hornakova, P. Janoško (ed.), Ružomberok, 2014, s. 110-120), traktujący o edukacji włączającej. W uzupełnieniu należy jeszcze wymienić takie pozycje jak: *Nauczyciel w obliczu wychowania do konsumpcji (Nauczyciel – między etosem a presją rzeczywistości*, tom 2 *Społeczne i wychowawcze role nauczyciela*, red. S. Kowal, A. Kwatara, E. Zawisza, wyd. internetowe e-bookowo, s. 103-110) oraz *Nauczyciel liderem w procesie*

wdrażania zmian w edukacji XXI wieku (*Człowiek wobec zagrożeń współczesności*, red. V. Tanaś, W. Welskop, wyd. WSBiNZ, 2017, s. 329-341). Listę prac przynależących do tej kategorii zamyka wzmiankowana powyżej praca *Pedagog we współczesnym świecie* (red. V. Tanaś, W. Welskop, wyd. WSBiNZ, 2015, s. 368).

Dla czwartego z wymienionych obszarów zainteresowań, jakim jest polityka edukacyjna w sektorze szkolnictwa wyższego, charakterystyczna jest monografia *Współczesna szkoła wyższa świątynią konsumpcji? Szkolnictwo wyższe na tle przeobrażeń społeczno-politycznych w zglobalizowanym świecie* (wyd. Adam Marszałek, 2019, s. 246), omówiona powyżej jako główne osiągnięcie naukowe.

Podsumowując, Habilitantowi udało się zaawansować dorobek publikacyjny, który w sensie ilościowym jest znaczny, jeśli wziąć pod uwagę stosunkowo krótki okres jaki dzieli Habilitanta od złożenia doktoratu. W przedstawionym do oceny dorobku przeważają publikacje pod redakcją i współredagowane, natomiast w grupie tekstów autorskich charakterystyczne są artykuły stanowiące stosunkowo krótkie rozwinięcia prezentowanego tematu. Zdecydowaną większość tekstów stanowią publikacje w języku polskim wydane przez macierzystą uczelnię. Daje się zauważyć brak pozycji w liczących się periodykach naukowych o zasięgu ogólnokrajowym i zagranicznym.

Publikacje dr Welskopa odzwierciedlają Jego zainteresowanie problematyką szkolnictwa wyższego i zawodem nauczyciela, co wydaje się w pełni zrozumiałe z uwagi na doświadczenia Habilitanta jako nauczyciela akademickiego. Bliski związek ze środowiskiem zawodowym i uczestnictwo w jego pracach, stanowi źródło inspiracji w przypadku wielu publikacji. Dr Welskop zgromadził dość znaczne kwantum wiedzy ogólnej na temat globalizacji, która jednak wymagałaby poszerzenia i pogłębienia jeśli ma stać się w przyszłości kanwą dla dalszych Jego prac naukowych w tym zakresie. Natomiast wątek konsumpcjonizmu i różne odmiany makdonaldyzacji (szkoły, szkolnictwa wyższego, czy systemu penitencjarnego (*Makdonaldyzacja systemu penitencjarnego w Polsce* (Społeczeństwo i Polityka, 3(40), Pułtusk, 2014, s. 157-170)) w kontekście globalizacji, lepiej sprawdzają się w publicystyce aniżeli w tradycyjnie rozumianych pracach naukowych. Będąc daleką od fetyszyzowania szyldów wydawniczych muszę zauważyć, że zdecydowana większość pozycji Habilitanta została opublikowana w tytułach o zasięgu lokalnym, głównie uczelnianym.

Współpraca międzynarodowa

Aktywność Habilitanta na tym polu można uznać za zasługującą na uznanie. Dr Welskop zajmuje się merytoryczną koordynacją dwóch projektów: *TeBelSi – Part Certification in the Professional Field of information Security* w ramach programu Erasmus+ Partnerstwo strategiczne na rzecz szkolenia i edukacji zawodowej (2018-2021) oraz *NEMO – New models for Youth Growth Through Conflict Management* w ramach Erasmus+ Innowacje (2018-2020). Uczestniczył też jako jeden z wykonawców w projekcie *CHOICE – Empowerment Practices for Student's Choice Against Internet, Drugs and Gambling Addiction* w ramach programu Erasmus+ KA201 Partnerstwo strategiczne na rzecz edukacji szkolnej. Brał udział również w dwóch innych projektach: *Bezpieczeństwo społeczne w wymiarze lokalnym i ogólnopolskim* (2017-2018) oraz *Homo creator w wymiarze społecznym, kulturowym i ekonomicznym* (2014-2015) (Polska, Słowacja, Chorwacja).

Od czasu uzyskania stopnia doktora uczestniczył w 27 konferencjach naukowych, w tym w 4 międzynarodowych, na których wygłosił referaty takie jak: *Action learning in education* (Hradec Králové, 3-7 grudzień 2012), *The teacher as a social engineer in inclusive education* (Ružomberok, 10 października 2014), *Net-Pedagogy – new models of teaching and learning* (Kijów, 10 listopad 2016) oraz *Self-education in the context of proper use of library* (Kijów, 17-18 listopad 2016).

W 2014 roku wygłosił też serię wykładów nt. *McDonaldization of Education* w Hacettepe Üniversitesi w Ankarze w ramach programu Erasmus+, a w semestrze letnim roku akademickiego 2016/2017 przebywał jako profesor wizytujący na uniwersytecie Iwana Franko w Żytomierzu, gdzie wygłosił 16 godzinny cykl wykładów nt. *School as a Cathedral of Consumption in Contemporary World*. W ramach programu Erasmus+ Staff Training Mobility prowadził na Università di Foggia (13-16 listopada 2018) wykłady nt. *Educational Policy in EU Countries in the Post-modern World*. Przebywał też na Universidade do Algarve (4-9 kwietnia 2019) w Portugalii w ramach programu STT.

Działalność dydaktyczna, popularyzatorska i organizacyjna

Dr Wojciech Welskop wykonuje liczne obowiązki dydaktyczne, prowadząc wykłady i ćwiczenia dla studentów w Instytucie Nauk Społecznych WSBiNZ w Łodzi z wielu przedmiotów (teoria państwa i prawa, system polityczny RP, polityka społeczna, prawa człowieka w Polsce i Unii Europejskiej, systemy edukacyjne w Polsce i UE z elementami polskiego prawa oświatowego, teoria konfliktów społecznych, współczesne zjawiska socjologiczne, socjologia edukacji oraz metodologia badań społecznych). Prowadzi też seminaria dyplomowe (licencjackie i magisterskie). Wykłady o których mowa, prowadzone są dla studentów kierunków: Bezpieczeństwo wewnętrzne, Psychologia, Pedagogika, Dietetyka i Kosmetologia. Już jako doktor prowadził W. Welskop zajęcia dydaktyczne w Międzynarodowej Wyższej Szkole Logistyki i Transportu we Wrocławiu, Wyższej Szkole Bezpieczeństwa w Poznaniu: Wydział Nauk Społecznych w Gliwicach oraz w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koninie.

Habilitant w 2014 roku wydał w ramach materiałów dydaktycznych opracowanie pt. *Jak napisać pracę licencjacką i magisterską? Poradnik dla studentów*, które zamieścił również na stronie internetowej jako dokument elektroniczny do wykorzystania w trybie on-line. Niezależnie od tego w otwartym dostępie internetowym umieścił większość prac powstałych pod redakcją lub współredagowanych.

Z innych osiągnięć dydaktycznych dr Welskopa, poza wykładami, ćwiczeniami i seminariami, wymienić należy promotorstwo 50 prac licencjackich oraz 12 prac magisterskich, a także wykonanie 70 recenzji prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich).

Ponadto dr Welskop jest członkiem Rady Naukowej dwóch ukraińskich czasopism naukowych oraz redaktorem tematycznym czasopisma „Perspektywy Edukacyjno-Społeczne” (WSBiNZ). Legitymuje się również przynależnością do 3 krajowych towarzystw naukowych (Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej, Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych oraz Polskie Towarzystwo Socjologiczne).

W ramach innych form działalności organizacyjnej dr Welskopa na uwagę zasługuje fakt, że był on pomysłodawcą i organizatorem 7 konferencji naukowych w macierzystej WSBiNZ. Z autoreferatu dowiadujemy się również, że prowadził szkolenia, zajęcia warsztatowe oraz indywidualne konsultacje dla nauczycieli; szkolenia i warsztaty dla maturzystów; wykłady w ramach koła naukowego Młodych Pedagogów; odbywał spotkania i konsultacje ze studentami w ramach powołanego z inicjatywy własnej Centrum uzależnień behawioralnych; pełnił też funkcję koordynatora ds. e-learningu; sprawuje także funkcję opiekuna naukowego studentów w ramach Indywidualnej Organizacji Studiów oraz Indywidualnego Programu Studiów. Dr Welskop ma na swoim koncie również opracowanie programów studiów dla kierunków: Bezpieczeństwo, Psychologia oraz Pedagogika. Z racji pełnionych licznych funkcji, nie tylko angażuje się w prace na rzecz rozwoju uczelni, ale również odpowiada za proces kształcenia, za współpracę krajową i zagraniczną, jest też pomysłodawcą i osobą odpowiedzialną za kształcenie na odległość – *distance learning*. Zaangażował się również w działalność wydawniczą w macierzystej WSBiNZ, gdzie zainicjował wydawanie czasopisma „Perspektywy edukacyjno-społeczne”, przyczyniając się także do powstania wydawnictwa uczelnianego. Za działalność na rzecz rozwoju WSBiNZ został wyróżniony nagrodą Rektora w roku 2014 i 2017.

Uwagi końcowe

Dorobek publikacyjny Habilitanta należy uznać za dość pokaźny jak na osobę, która stosunkowo niedawno uzyskała stopień doktora. Monografia wskazana przez Habilitanta jako główne osiągnięcie naukowe dowodzi Jego ambicji, pracowitości i inwencji, przy czym nie jest wolna od licznych mankamentów, które wynikają z niedostatków warsztatowych i niewykorzystania w pełni zaplecza naukowego. Natomiast dorobek naukowy, choć znaczny ilościowo, budzi zastrzeżenia co do oryginalności problemów badawczych i dogłębności analizy. Najmocniejszym punktem w dorobku Habilitanta jest działalność organizacyjna, która wiąże się z Jego zaangażowaniem w prace na rzecz rozwoju uczelni i nauki. Dobrze też przedstawia się współpraca międzynarodowa, rozwijaniu której sprzyja pełniona przez Habilitanta funkcja koordynatora ds. programu Erasmus.

Przedstawiona do oceny monografia *Współczesna szkoła wyższa świątynią konsumpcji* obarczona jest szeregiem mankamentów natury merytorycznej i warsztatowej. Budzi także wątpliwości jako dzieło oryginalne, mające stanowić znaczący wkład do rozwoju dyscypliny. Ocenę monografii utrudnia jej

policentryczna konstrukcja, zbyt ogólnikowość wywodów oraz brak własnego stanowiska wobec większości omawianych problemów. Monografia jest pracą o charakterze kompilatorskim, powstała na podstawie analizy literatury przedmiotu, obejmującej książki i artykuły oraz publikacje zamieszczone na portalach internetowych. Cytowana literatura budzi zastrzeżenia co do kompletności, a nawet co do jej wykorzystania przez Autora, który np. powołuje się na anglojęzyczne wydania klasyków takich jak Karol Marks czy Max Weber, w sytuacji gdy są ich polskie przekłady z języka niemieckiego, nie mówiąc już o oryginałach. Autor przed przystąpieniem do pisania pracy nie wykonał należytej kwerendy źródłowej, co znajduje potwierdzenie w fakcie, że w odniesieniu do wątków przewodnich pracy, pominął tak wiele pozycji z podstawowej literatury przedmiotu.

Podobne uwagi można zgłosić w odniesieniu do pozostałego dorobku publikacyjnego. Powtórzę, że biorąc pod uwagę stosunkowo krótki czas od złożenia pracy doktorskiej dorobek ilościowy Habilitanta można uznać statystycznie za znaczący. Przeważają w nim jednak prace o charakterze redakcyjnym i artykuły o zasięgu lokalnym. Brak publikacji w renomowanych ogólnopolskich periodykach naukowych, nie mówiąc już o publikacjach zagranicznych. W większości przypadków artykuły stanowią niewielkie pod względem objętości prace o charakterze przyczynkowym.

Aktywność na polu współpracy zagranicznej dr Welskopa należy ocenić jako satysfakcjonującą, zwłaszcza jeśli chodzi o uczestnictwo w konferencjach i programach wymiany naukowej oraz projektach badawczych. Należy również podkreślić Jego osiągnięcia w dziedzinie zarządzania szkołą wyższą, w której nie bez powodu powierzono Mu funkcję prorektora, która z jednej strony angażuje czas i energię, z drugiej ułatwia kontakty i pomaga w realizacji wymagających wsparcia organizacyjnego i finansowego przedsięwzięciach naukowych.

Konkluzja

Pan dr Wojciech Welskop występując z wnioskiem o nadanie Mu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce przedstawił dorobek, który słabo koresponduje ze wskazaną we wniosku dyscypliną, zarówno jeśli chodzi o przedstawioną jako główne osiągnięcie naukowe monografię jak i pozostały dorobek publikacyjny. Przedstawiony do oceny dorobek naukowy nie mieści się w granicach wymogów ustawowych uprawniających do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce. Niezależnie od tego uważam, że wniosek Habilitanta został niewłaściwie zaadresowany, ponieważ powinien być procedowany w odniesieniu do innej niż nauki o polityce dyscypliny naukowej.

Kraków, 6 sierpnia 2019